

Handläggare: Anne Menes
Telefon: 08-508 03 376

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Svar på remiss om förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden lämnar svar på remissen i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Maria Häggblom

Ante Hemphälä

Stadsdelsdirektör

Avdelningschef

Sammanfattning

Nuvarande riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd beslutades av kommunfullmäktige 2010-05-24. Ändringar i lagstiftning och i omvärlden tillsammans med socialtjänstinspektörernas resultat av granskning av handläggning av ärenden inom ekonomiskt bistånd, är faktorer som påverkar hur socialsekreterarna ska handlägga ärenden och därför har en ny översyn av riktlinjerna funnits nödvändig att göra. Stadsdelen ställer sig positiv till de föreslagna förändringarna i riktlinjerna och framförallt i de avsnitten som omfattar handläggningsprocessen, då dessa tidigare uppfattats som otydliga.

Ärendet

Enligt kommunallagen har kommunfullmäktige i Stockholm befogenhet att besluta om riktlinjer som ska gälla för respektive nämnds verksamhet, däribland handläggning av ekonomiskt bistånd. De tidigare riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd har genomgått en översyn och beslutats av kommunfullmäktige 2010-05-25. Riktlinjerna ska syfta till att likabehandling görs i staden när det gäller bidragsnivåer, krav på den enskilde och insatser som socialtjänsten erbjuder. Stadens socialtjänstinspektörer har gjort granskningar under år 2011 och 2012 där resultatet bland annat visat brister i de individuella bedömningarna, bristfälliga utredningar och dokumentation och brister i arbetsplanernas innehåll och uppföljningar. Socialtjänstinspektörernas rapport visade vidare att socialtjänstens långsiktiga sociala arbete med inriktning på att den enskilde ska bli självförsörjande har fått stå tillbaka för den andra uppgiften, att pröva rätten till bistånd under tiden. Därutöver har förändringar i lagstiftningen och i samhället skett. Sammantaget är detta faktorer som påverkar handläggningen inom verksamhetsområdet och det har funnits nödvändigt att göra ny översyn och förtydliganden i de delar av riktlinjerna som rör handläggningen

Övergripande förslag till förändringar i riktlinjerna är ordningen och kapitelindelningen. Dessa har ändrats för att riktlinjerna ska följa en pedagogisk process från dess att ett ärende inkommer till att beslut fattas. Därefter föreslås förändringar i följande områden:

Handläggningsprocessen: ett extra kapitel, som förtydligar handläggningsprocessen, har lagts till i de föreslagna riktlinjerna. Kapitlet innehåller förtydliganden med beskrivning av socialtjänstens ansvar att utreda och ge individuellt anpassade insatser för att den enskilde ska bli självförsörjande. Förtydligande beskrivning av processen från inkommen ansökan till utredning, insats och uppföljning samt vad som ska ingå i varje handläggningsdel har gjorts.

Delaktighet: Den enskildes rätt till delaktighet förtydligas och lyfts fram i riktlinjerna. I de fall som den enskildes uppfattning skiljer sig från socialtjänstens, ska detta dokumenteras.

Socialstyrelsens föreskrifter, allmänna råd, JO, ny lagstiftning, Lex Sarah: riktlinjerna har anpassats för att följa socialstyrelsens vägledningar samt uttalanden och domar från JO som kommit senare än 2010-05-24. Utifrån detta har rutinerna för hembesök och kontoutdrag påverkats. Ett hembesök måste motiveras utifrån den sökandes individuella situation och ska syfta till att utreda om sökanden har en rimlig hyra i förhållande till boende. Om den sökande önskar, har

Svar på remiss om förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd

Box 4066, 163 04 SPÅNGA. Fagerstagatan 15
Telefon 08-508 03 300
anne.menes@stockholm.se

www.stockholm.se

han eller hon möjlighet att styrka uppgift om vad en betalning avser. Det har i riktlinjerna förtydligats att socialtjänsten enbart vid särskilda skäl kan begära att den sökande ska redovisa vad betalningarna avser. Den nytilkomna etableringslagen och hur den påverkar handläggning och bedömning av ekonomiskt bistånd för flyktingar har förts in i de föreslagna riktlinjerna. Den 1 juli 2011 infördes nya bestämmelser i socialtjänstlagen som gäller Lex Sarah. Bestämmelsen innebär att den anställde är skyldig att medverka till god kvalitet och är rapporteringsskyldig vid missförhållande eller påtaglig risk för missförhållande.

Barnperspektivet: vid bedömningar om ekonomiskt bistånd ska en barnkonsekvensanalys göras om det finns barn i hushållet. Berörd förälder ska göras delaktig i socialtjänstens analys av barnets bästa. Utgångspunkten är att föräldrarna inom ramen för sin förmåga och ekonomiska resurser har huvudansvaret för att säkerställa barnets levnadsvillkor.

Prostitution: ett avsnitt har lagts till i de föreslagna riktlinjerna som gäller att om den sökanden befinner sig i prostitution, behöver dennes situation särskilt uppmärksammas. Socialtjänsten ska ha grundläggande kunskaper i ämnet och vara uppmärksamma på om det finns en hotbild att ta hänsyn till.

Värnplikt: riktlinjer som rör värnplikt har tagits bort då detta inte längre är aktuellt.

Boende och hushållstyper: det har gjorts förtydliganden i avsnitten som omfattar bostad, boende och hushållstyper då handläggare har återkopplat att de tidigare riktlinjerna har varit för otydliga.

Olika grupper förutsättningar för rätt till bistånd: förtydliganden har gjorts rörande företagare och EU-medborgare.

Nödprövning och akut bistånd: kommunen har det yttersta ansvaret och ska göra en nödprövning om den sökande säger att en nödsituation föreligger. Förtydliganden avseende att nödprövning inte rutinmässigt ska göras om den sökande har fått avslag på ansökan om försörjningsstöd.

Begravningskostnader: avsnittet har anpassats till socialstyrelsens vägledning när det gäller kostnadsposter som ingår i de 50 % av prisbasbeloppet som har satts som tak och som biståndet i regel inte bör överstiga.

Bredbandskostnader: bistånd till bredbandskostnader ska beviljas till familjer med barn som går i skolan och som har bredbandskostnad.

Stämpelavgift/ID-kort: riktlinjerna har anpassats till socialstyrelsens vägledning där det står att ID-kort ska beviljas vid behov.

Spelberoende: avsnittet har förtydligats och anpassats till stadens riktlinjer för missbruk.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelning för individ och familjeomsorg i samarbete med strategiska staben.

Förvaltningens synpunkter

Socialtjänstens mål och vilken intention lagen har regleras i socialtjänstlagens portalparagraf, 1 kap. 1 § SoL. Målet är att den enskilde ska kunna leva ett självständigt liv och varje människa har själv ansvar för sitt liv. Socialtjänsten ska inte ta över den enskildes ansvar. Det ekonomiska biståndet är samhällets yttersta skyddsnät för människor som inte kan tillgodose sina behov själva och är tänkt som en tillfällig lösning i ett akut skede. Det ekonomiska biståndet består av försörjningsstöd och stöd till livsföring i övrigt och syftet är att den enskilde får en skälig levnadsnivå. Vad som är en skälig levnadsnivå preciseras i riksnormen för försörjningsstöd och i stadens riktlinjer.

Förvaltningen är positiv till de föreslagna förändringarna i riktlinjerna, framförallt när det gäller förtydliganden i handläggningsprocessen. Att socialtjänsten ska stötta och vägleda och leda ett förändringsarbete tycker förvaltningen är bra. Detta har inte tidigare framgått eller lyfts upp i riktlinjerna. Hos förvaltningen ligger en utmaning i att få i gång förändringsprocessen med klienterna, framförallt de som har ett långvarigt ekonomiskt bistånd. Man vet att långa perioder av ekonomiskt bistånd ofta innebär en svår utsatthet för barnen. Stadsdelen har en stor grupp med invandrare, vilka är överrepresenterade bland långvariga biståndsmottagare vid sidan om ungdomar och traditionella grupper som ensamstående kvinnor med barn, sjuka och äldre utan försäkringsskydd. Svårigheten för grupperna att etablera sig på arbetsmarknaden och arbetsmarknadens krav på arbetskraften medför ökade krav på förändringsarbete inom socialtjänsten. I stadsdelen pågår arbetet med att implementera bedömningsmetoden FIA (förutsättningar inför arbete), som ska ge en samlad bild av den sökandes förutsättningar inför arbete och krav, samt behov av stöd. Metoden har utvecklats av socialstyrelsen efter det att handläggare inom ekonomiskt bistånd har uppmärksammat avsaknaden av en metod speciellt utvecklat för handläggning inom deras område.

Bilagor

1. Förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, dnr 325-576/2013.